

KAUNAS

1918 – 2015

ARCHITEKTŪROS GIDAS

UDK 72(474.5)(036)
Ka619

Antroji laida

Knygos leidimą parėmė

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

Dėkojame
Sj „Kauno planas“

© VšĮ „Architektūros fondas“, 2015
© Leidykla LAPAS, 2015

ISBN 978-609-95484-3-2

SUDARĖ
Julija Reklaitė

OBJEKTUS ATRINKO
Almantas Bružas
Jolita Kančienė
Nijolė Lukšionytė
Vaidas Petrulis

REDAKGINĖ KOLEGIJA
Ūla Ambrasaitė
Audrius Ambrasas
Marija Drėmaitė
Giedrė Jankevičiūtė
Julija Reklaitė

TEKSTŲ AUTORIAI
Almantas Bružas
Marija Drėmaitė
Giedrė Jankevičiūtė
Jolita Kančienė
Rūta Leitanaitytė
Nijolė Lukšionytė
Vaidas Petrulis

NUOTRAUKOS
Norbert Tukaj

GRAFIKA
Linas Ulickas

STILISTĖ
Rima Bertašavičiūtė

DIZAINERIS
Kontis Šatūnas

PRATARMĖ

Šis gidas – dar vienas „Architektūros fondo“ žingsnis su pažindinančiu visuomenę su nacionaliniu moderniosios ir šiuolaikinės architektūros paveldu. Pirmasis Fondo išleistas architektūros gidas buvo skirtas Vilniui ir susilaukė net kelių ir keliakalbių leidimų*. Jis tapo ne vieno tyrėjo, architekto, smalsaus miestiečio stalo bei pasivaikščiojimų knyga, o angliškas leidimas – geru vadovu miesto svečiui ir populiaria dovana draugams bei kolegoms užsieniečiams. Vilniaus gido pasisekimas paskatino suburti analogiško Kauno gido rengėjų komandą. Paruošiamieji darbai užtruko: apie Kauno naująją architektūrą rašyta ir rašoma, tačiau sistemškai išanalizuota ji nėra, tad, pasiryžus imtis jos apžvalgos, iškilo pastatų stiliaus ir laikotarpio perteikimo, architektūros vertinimo, kokybės, šiandieninės būklės ir kiti klausimai, dėl kurių daug diskutavome.

Rengdami šį gidą, mėginome derinti architektūros specialistų ir įsivaizduojamų skaitytojų interesus. Rinkdamiesi aprašomus objektus ir mintyse braižydami jų apžiūros maršrutus, stengėmės atsižvelgti ir į leidinio apimtį – tai nedidelė, kišeninio formato knyga, kurioje įmanoma sutalpinti ir lakoniškai aprašyti tik pačius ryškiausias architektūros pavyzdžius.

Kauno moderniosios architektūros pradžią apsispręsta sieti su lietuviškojo valstybingumo raida, suteikusia Kaunui laikinosios sostinės statusą. Toks požiūris atitinka pastaruosiu metu vis labiau įsitvirtinančią istorikų nuostatą XX a. pradžia laikyti Pirmojo pasaulinio karo pabaigą. Objektų aprašymai išdėstyti derinant chronologinį (tarpukaris, sovietiniai metai, atkurtosios Nepriklausomybės laikotarpis) ir tipologinį (visuomeniniai, komercijai skirti ir gyvenamieji pastatai) principus. Taip pat išskiriami reikšmingesni pastatų kompleksai ir Kauno tarpukario architektūros įvairovei svarbi miesto pakraščių medinė statyba. Leidinyje atsira-

do ir ne visai įprasta miestų gidų dalis – „pilkieji puslapiai“, kuriuose pristatomi išnykę arba iš esmės pakeisti Kauno pastatai, kadaise formavę miesto aplinką savo buvimu, o šiandien tebeveikiantys mūsų santykį su Kaunu kaip prisiminimuose gyvenanti legenda.

Pastatų istorija aprašymuose siejama su bendru pasakojimu apie miestą, jo gyventojus, politines, ekonomines, socialines ir kultūrinės aplinkybes. Gide pastatai indeksuojami pagal laikotarpį, pateikiamos šiandienos arba istorinės jų nuotraukos ir brėžiniai. Tai padės atpažinti pastatus mieste ir suvokti jų planinę struktūrą. Greta objektų adresų pateikiamos nuorodos į žemėlapių segmentus, kuriuose nesunkiai rasite objektus ir galėsite susipažinti su aplinkiniu užstatymu. Be asmenvardžių rodyklės, pateikiamas ir objektų sąrašas pagal statybos metus, leidžiantis pajusti statybų „bumo“ ir atoslūgio laikotarpius mieste.

Profesionali meno bei architektūros tyrėjų ir istorikų, fotografų, grafinės medžiagos rengėjų bei konsultantų komanda šį gidą rengė beveik trejus metus. Deja, gido į rankas nebepaims viena jo rengėjų ir autorių Nijolė Lukšionytė. Baigdami leidinį pasigedome jos žinių, taiklių įžvalgų, kruopštumo ir dalykiškumo. Kartu su visa Lietuvos kultūros žmonių bendruomene liūdime netekę vienos geriausių Lietuvos architektūros istorikų.

Julija Reklaitė

* *Vilnius 1900–2005. Naujosios architektūros gidas*, Vilnius: Architektūros fondas, 2005 [lietuvių ir anglų k.];

Vilnius 1900–2012. Naujosios architektūros gidas, Vilnius: Baltos lankos, 2012;

Vilnius 1900–2013. A Guide to the City's Architecture, Vilnius: Lapas, 2013; *Architekturführer Vilnius*, Berlin: DOM publishers, 2015.

PASTABOS APIE KAUNO MIESTO RAIDĄ

Kaunas yra antrasis pagal dydį ir svarbą Lietuvos miestas, tačiau kai kalbame apie modernizmo architektūrą, jis iškyla į pirmąją vietą. Didžioji Kauno architektūros vertybė – tarpukario paveldas – tai visuomeniniai ir gyvenamieji namai, pramonės architektūra, atskirų šiuo laikotarpiu susiformavusių miesto dalių, pirmiausia Naujamiesčio ir Žaliakalnio, urbanistinė struktūra. Būtent trečiojo–ketvirtąjo XX a. dešimtmečių pastatai, gatvių tinklas, viešosios erdvės kuria savitą miesto charakterį ir atmosferą. Tokia tarpukario architektūros koncentracija negali pasigirti nei vienas kitas Lietuvos miestas, panašių pavyzdžių nėra daug ir kaimyninėse šalyse.

Tarpukario metais Kaunas iš vargano carinės Rusijos imperijos Šiaurės Vakarų krašto gubernijos centro virto komfortabiliu, energija pulsuojančiu, žmogiško mastelio vakarietišku miestu. Ši metamorfozė stabino ir žavėjo amžininkus, ji tebedaro įspūdį ir mūsų laikais, primindama, kad tarpukario Kaunas – vienas nuostabiausių Lietuvos istorijos epizodų, liudijantis įspūdingą jaunos valstybės piliečių kuriamųjų galių proveržį.

Beveik penki sovietų okupacijos dešimtmečiai po Antrojo pasaulinio karo Kauną gerokai pakeitė. Miestas buvo formuojamas kaip pramonės centras, smarkiai išaugo jo plotas, iškilo nauji fabrių rajonai, darbininkų gyvenvietės, daugiabučių mikrorajonai, pasikeitė centras. Vis dėlto šios permainos iš esmės nepaveikė prieškario susiformavusio branduolio.

Kaune ryškus ir XXI a. pėdsakas. Šiuolaikiniai visuomeniniai pastatai, viešbučiai, komercinės ir gamybinės paskirties architektūra, gyvenamieji namai miestui suteikė naujų broožų, sėkmingos rekonstrukcijos naujam gyvenimui prikėlė tarpukario ir caro imperijos laikų architektūros paveldo fragmentus.

Tarpukaris

Nepriklausomos Lietuvos Respublikos centru Kauną pavertė skaudžios istorinės aplinkybės. Naujai susikūrusios valstybės vyriausybė bolševikų puolimo akivaizdoje 1919 m. sausį pasitraukė į Kauną, ten ir liko, nes istorinę sostinę ginklu užėmė Lenkija. Laikinosios sostinės statusą Kaunas išsaugojo iki pat 1940-ųjų, nes Lietuva neturėjo pakankamai karo ir diplomatijos išteklių kovai dėl Vilniaus.

Kaunas buvo visais atžvilgiais patogioje vietoje – beveik pačiame Lietuvos viduryje, prie didžiausių šalies upių, Nemuno ir Neries, santakos. Tiesa, civilizaciniu požiūriu jam buvo toli iki Vakarų miestų. Skirtumą iškalbingai perteikia amžininkų liudijimai. 1923 m. Kaune apsilankęs italų žurnalistas Giuseppe Salvatori rašė: „Kai išlipau [...] Kauno stotyje, man suspaudė širdį. Nejaugi, tariau sau, šitas miesteliūkštis nuo šiol turės būti Europos valstybės, kad ir kokia kukli ji tēra, sostine“ (G. Salvatori, *l lituani di ieri e d'oggi*, Bologna, 1932, p. 16–17; Dž. Salvatori, *Lietuva vakar ir šiandien*, vertė R. Morkvėnas, Vilnius, 1992).

Pasaulio mačusiam italui iš tiesų turėjo būti nejauku. Senamiestis atrodė graudžiai: kadais elegantiška rotušė apleista, daugelis bažnyčių uždaryta. Tarp Senamiesčio ir geležinkelio stoties plytinčios carinio Naujamiesčio kvartalai buvo skurdūs, užstatyti neaukštais, daugiausia mediniais namais, virš kurių dunksojo karinės įgulos reikmėms pastatytos cerkvės kupolas. Netoliese driekėsi raudonu plytų gamyklų ir kareivinių mūrai, už jų – vargingi priemiesčių nameliai. Miesto ribas ženklino įtvirtinimai – nuo 1879 m. Kauną pradėta juosti fortų žiedu, buvo statomi pirmosios klasės tvirtovėi reikalingi pagalbiniai pastatai. Tuometinė miesto tikrovė taikliai perteikia gatvių vardai. Pavyzdžiui, 1922 m. išleista adresų knyga *Visa Lietuva* nurodo Žaliakalnyje buvus Purvų gatvę, Žašų skersgatvį. Pastarojo pavadinimas atskleidžia, kaip gyveno tuometiniai žaliakalniečiai ir kiti priemiesčiuose įsikūrę kauniečiai – su daržais, naminiais paukščiais ir gyvuliais. Trečiojo dešimtmečio pradžioje vietini vandentiekiai ir kanalizacija naudojo pavienių centrinės miesto dalies namų gyventojai; didžioji dauguma sėmė vandenį iš upių arba kiemuose įrengtų šulinių. Vienintelė viešojo transporto priemonė buvo vežikas ir kelis kartus per dieną nuo geležinkelio stoties iki rotušės priemiesčio kelią primenančiu cariniu Nikolajaus prospektu, kuris 1919 m. simboliškai pervadintas Laisvės alėja, pradarėdavedusi konkė – arklį traukiamas tramvajus.

Vėl apsilankęs Kaune 1931-aisiais Salvatori sunkiai atpažino kažkada jį nuvylusį miestą. Jis žavėjosi: „Dabar, vykdamas iš stoties, pravažiavę pro ūksmingas kapines, patenkame į didžiulę meksfaltuotą aikštę priešais buvusią cerkvę. Nuo

PETERIO MARIJUS FRANSSENSO IR ANTANO JOKIMO KAUNO PLĖTROS PLANAS. 1923. 89,5 x 122,5 cm

aiškštės darni naujų miesto vilų greta kyla išilgai gatvės į Vytauto parką. Viršum parko ažuolų matyti dvi labai aukštos radijo antenos. Šie techniškai toboli statiniai naktį sužimba galingais prožektoriais, kurie yra orientyras *Lufthansos* lėktuvams ir švyti virš Kauno kaip naujas žvaigždynas“ (G. Salvatori, 1932, p. 19). Keliautojui atitarė ir vietinė spauda. Intensityviai besistatydinančio miesto atmosferą 1930 m. perteikė anoniminis žurnalo *Naujas žodis* autorius. Pasak jo: „Jei atsirastų toks žmogus, kurio neįtikintų nei dieną naktį mieste bildį plaktukai, nei kasdien išdygstą vis nau-

ji namai, teneuieinie jis į Kauno miesto valdybos statybos skyrių, gal visa minia žmonių, laukiančių prie inžinieriaus durų su statybos plianais rankose, bus geriausias būdas persitikrinti, koks statybos drugys mieste viešpatauja. Statosi biznieriiai, statosi pramonininkai, valdininkai ir paprasti žmoneliai. Skirtumas tiktai toks, jog vieni varo miesto centre dangoraižį, o antri kur priemiestyje kuklią vilelę. Lūšnų gadynė seniai praėjo, nes miesto valdyba tokioms statyti leidimų neduoda. Reikia, kad namas būtų gražus, kad ir kiemui vietos liktų, kad nuo kaimyno gaisriui iškilus būtų

Per tarpukario dvidešimtmetį Kaunas iš esmės pakeitė savo socialinį įvaizdį ir architektūrinį veidą – iš prorusiškos periferijos išaugo į civilizuotą europinį miestą. Vertingiausia, kas liko iš carinių laikų, – tai Naujamiesčio planas (1847), ant kurio taisyklingo karkaso plėtojosi miesto centras. Tarpukariu skaidant didelius stačiakampius sklypus, prie pagrindinių gatvių atsirado akligatviai, pasažai ir pusiau uždarnos viešosios erdvės – tik Kaunui būdingos urbanistinės savastys. Miestui tapus laikinąja sostine (1919–1939), pirmiausia reikėjo sustvarkyti apleistą infrastruktūrą, komunalinį ūkį. Tik 1924 m. pradėti kanalizacijos, 1929 m. – vandentiekio įvedimo darbai, vėliau suskubta asfaltuoti gatves. 1929 m. išleistas įstatymas, leidžiantis privačiai griauti pasenusius, apleistus namus. 1931–1933 m. „privalomieji įsakymai“ jau reguliavo, kur, kaip ir iš ko galima statyti. Šis reglamentas tarnavo ne tik miesto planinei plėtrai, bet ir formuojant architektūrinį charakterį – pavyzdžiui, nurodyta, kad žaliuose upių ir kalnų šlaituose bei kitose gerai apžvelgiamose vietose namai turi būti su čerpių

stogais, o Laisvės alėjoje ir Vytauto prospekte – ne žemesni nei 3 aukštų.

3-uoju dešimtmečiu, pradėdant įsibėgėti statyboms, labai trūko specialistų. Pirmoji projektuotojų karta aukštuosius mokslus buvo baigusi Rusijos imperijoje ir tik paskelbus Lietuvos nepriklausomybę grįžo kurti naujosios valstybės pamatų. Nemažai lietuvių studijavo Rygos politechnikos institute, tarp jų – ir vienas pirmųjų Kauno miesto statybos vadovų Feliksas Vizbaras, vadovėlio „Statyba“ autorius, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Jonas Šimoliūnas. Populiariausia inžinierių ir architektūros mokslų vieta buvo Sankt Peterburgo Civilinių inžinierių institutas (E. Frykas, A. Gordevičius, A. Jokimas, K. Reisonas, P. Tarackovas) ir Technologijos institutas (A. Macijauskas, S. Grinkevičius, L. Ritas, konstruktorius P. Markūnas). Prestižinės Dailės akademijos absolventus profesorius Vladimirą Dubeneckį į Mykolą Songailą į Lietuvą atvedė kitos priežastys: Dubeneckis bėgo nuo revoliucijos, Songaila buvo pakviestas į Kauno universitetą (įk. 1922, nuo 1930 – Vytauto

TARPUKARIS 1918–1940

Didžiojo universitetas) ruošti savų specialistų. Technikos fakultetas 1925–1940 m. išleido 180 diplomuotų statybos inžinierių ir architektų (F. Bieliniskis, J. Jasiukaitis, broliai J. ir K. Kriščiukaičiai, A. Lukošaitis, A. Novickis). 4-uoju dešimtmečiu į intensyvias statybas įsijungė baigusieji mokslus Europoje – Italijoje (V. Landsbergis, S. Kudokas), Vokietijoje (N. A. Mačiulskis, A. Funkas, konstruktorius A. Rozenbliumas), Čekoslovakijoje (V. Kopylovas), Prancūzijoje (J. Kovalskis), Belgijoje (B. Elsbergas, konstruktorius V. Ražaitis).

Svarbiems visuomeniniams pastatams buvo skelbiami architektūriniai konkursai; per dvidešimtmetį jų įvyko daugiau kaip 20. Iš jų 9 – skirti valstybinės reikšmės objektams (Spaustuvė, Lietuvos bankas, Fizikos ir chemijos institutas, Vytauto Didžiojo muziejus, Karininkų ramovė, Centrinis kalėjimas, Klinikos, Taupomosios kasos, Valstybės rūmai).

Ankstyvuosiu laikinosios sostinės kūrimosi periodu architektūroje vyravo istorizmo tendencijos, kurių apraiška – neoklasicizmo ir neobaroko formos, įvairių istorinių stilių elementų jungtis. Cituojant baroką, labiausiai Lietuvoje ištobulintą

architektūros stilių, architektų akimis, radosi galimybė plėtoti *tautinį stilių*. Šio stiliaus paieškos buvo specifinė epochos žymė, būdinga visoms nacionalinį identitetą įtvirtinti siekiančioms šalims. Antrasis šaltinis, iš kurio semtasi *tautinio stiliaus* pavyzdžių, – liaudies menas ir amatai. Dažniausiai etnografiniai ornamentai ir stilizuoti motyvai naudoti dekoruojant – tiek eksterjerus, tiek interjerus. Šis polinkis labiau atsiskleidė 4-ojo dešimtmečio architektūroje. Nuo 1925 m. greta retrospektyvizmo ėmė ryškėti ir *art deco* kryptis – tiesa, ne tokia drąsi ir ekstravagantiška kaip Vakaruose, tačiau raiškiai įtaigi. *Art deco* išpopuliarėjo gyvenamųjų namų ir kino teatro architektūroje. Modernizmas, iš pradžių pasireiškęs *art deco* stilizacijomis ir statikų tūrių apvalymu nuo istoristinio dekoru, palaipsniui įgavo vis aiškesnių bruožų – įvairesnių tūrinių erdvinų kompozicijų, geometrinio abstraktumo. 4-uoju dešimtmečiu Kaunas virto „dūžgiančia statybų aikštele“ – modernizmas paplito visuotina.

Jolita Kančienė

Lietuvos bankas

Maironio g. 25 / K. Donelaičio g. 85 (KAU4)

M. Songaila, inž. F. Vizbaras

1929

Vienas prabangiausių ir reprezentyviausių tarpukario Lietuvos pastatų. Tai geriausiai restauruotas ir saugomas XX a. pirmosios pusės Lietuvos architektūros pavyzdys. Pastatą galima apžiūrėti iš anksto užsisakius ekskursiją.

Kampinį sklypą tarp Maironio ir K. Donelaičio g. Lietuvos bankas įsigijo 1924 m. iš Tieklės Kelpšienės. Tais pačiais metais paskelbtas tarptautinis banko rūmų projekto konkursas. Pirmąją premiją laimėjęs prancūzų projektas užsakovams pasirodė per brangus, tad rūmus pavesta projektuoti vietiniam architektui Mykolui Songailai. 1925 m. pradėta statyba užbaigta 1929-aisiais.

3 aukštų pastato tūrį sudaro aplink operacijų salę sukomponuoti 3 korpusai. Vestibiulis, operacijų salė su kolonomis ir kesoninėmis lubomis, kurios puoštos alegorinėmis tapybos kompozicijomis, paradinė laiptinė ir susirinkimų

salė antrajame aukšte yra ne tik funkcinės, bet ir reprezentacinės paskirties. Prabangiai įrengtas ir butas (vienintelis jo gyventojas – ministras pirmininkas A. Voldemaras su šeima) trečiajame aukšte. Ypač puošnūs šio buto priėmimų kambariai, esantys virš susirinkimų salės, ir premjero kabinetas rotundinėje patalpoje (dabar čia yra administracijos patalpos).

Klasikos elementai architektūroje, brangios medžiagos (natūralus ir dirbtinis marmuras, bronzos parketas, krioštolas), dailės kūriniai (Maironio g. fasado frontono lango nišoje įkomponuota K. Sklėriaus skulptūrinė alegorija, V. Didžioko, O. Dubeneckienės, J. Janulio ir P. Kalpoko sukurta operacijų salės tapyba) liudija nepriklausomos Lietuvos ambicijas, augančią jaunos valstybės ekonominę galią ir tikėjamą šalies ateitimi.

Lietuvos meninės kultūros istorija besidominčių lankytojų dėmesį atkreips vertingi banko kolekcijos dailės kūriniai koridoriuose, valdybos posėdžių salėje, dabartinės banko administracijos darbo kabinetams pritaikytose buvusiose ministro pirmininko buto patalpose; interjero dekoru elementai – sienų tapyba operacijų salėje ir premjero buto reprezentaciniuose kambariuose; laiptinės vitražai. Pastate gausu autentiškų įrangos detalių, išliko baldų: ažuolinės bibliotekos spintos, posėdžių salės istorizmo stiliaus stolas ir kėdės. Iki šiol veikia šoninėje laiptinėje įrengtas 1936 m. gamybos JAV firmos „Otis“ liftas; rūsiu patalpose yra britų firmos „Milners“ seifai su įspūdingomis kelias tonas sveriančiomis kameros durimis.

Bendrovės „Pažanga“ rūmai

(dab. VDU administracija)

Laisvės al. 53 (KAU4)

F. Vizbaras

1934

Valdančiajai Tautininkų sąjungai priklausiusi „Pažangos“ bendrovė (įk. 1928) leido ir platino knygas bei periodinę spaudą. Pavadinimas kilo iš ankstesniojo tautininkų partijos pavadinimo (Tautos pažangos partija), sugalvoto kunigo Juozo Tumo-Vaižganto.

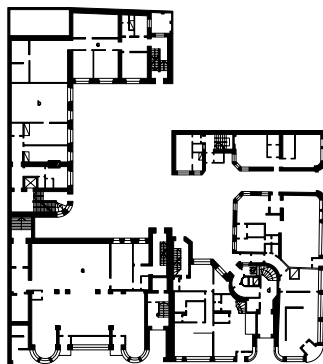
1933–1934 m. pastatytuose rūmuose įsikūrė įvairios, tarp jų ir oficialinio „Lietuvos Aido“, redakcijos, tautinio jaunimo sąjunga „Jaunoji Lietuva“. Trečiajame aukšte buvo Tautininkų klubas, prie kurio 1935 m. pradėjo veikti bufetas – restoranas, skirtas ne tik klubo nariams, bet ir plačiajai visuomenei. Jo lankytojai galėjo naudotis liftu, taip pat pakilti į terasą, įrengtą ant plokščio stogo. Pirmajame aukšte buvo moderni „Paramos“ bendrovės galanterijos prekių parduotuvė. Tautininkų sąjungos centro valdybos ir „Pažangos“ bendrovės administracijos būstinės užėmė didžiulį kiemo flygelį. Rūsyje, įgilintame ir esančiame po visu kiemu, buvo posėdžių salė, apšviečiama per stiklo blokelių švieslangius.

Pagrindiniame fasade, kaip ir Centriniame pašte (A29), Feliksas Vizbaras kūrė daugiaplanę tūrinę erdvinę kompoziciją, kurią pagyveno tautinė ornamentika. Centrinę dalį įjėmina kampuoti rizalitai, nuo kurių organiškai nutįsta lodžijos. Pirmasis aukštas bemaž visas įstiklintas vitrinomis, rizalituose – išgaubtų stiklų. Viršuje lyg karūna iškyla laiptuotas ažūrinis atikas. Balkonų metalinių atitvarų zigzagai, tarplangių betoninės faktūrinės briaunelės, karnizo tulplėlės „pasiskolintos“ iš tautodailės, tačiau stilizuotos pagal *art deco* madą. Tautiškumo ženklų išlikę ir interjeruose – trečiojo aukšto salėse bei ketvirtajame kiemo korpuso aukšte.

Sovietmečiu rūmų planas iš dalies pakeistas, didelės patalpos sudalytos. Kieme panaikinti salės švieslangiai.

I a. PLANAS

A32

A33

„Pienocentras“

(dab. KTU Ekonomikos ir verslo fakultetas)

Laisvės al. 55 / S. Daukanto g. 18 (KAU4)

V. Landsbergis

1932

A33

„Pienocentras“ – centrinė Lietuvos pieno perdirbimo bendrovių sąjunga (įk. 1927), kuri rūpinosi pieno produktų surinkimu, gamyba, pardavimu ir eksportu. Bendrovės administraciniai rūmai pastatyti per metus (1931–1932; baigiamieji darbai tęsėsi iki 1934 m.). Jie išsiskiria paprastumu, raiškia ir įtaigia architektūra.

Eksterjero kompoziciją grindžia ritmas, vertikalių ir horizontalių sąveika, darnios proporcijos. Vientiso tūrio pagrindinėje kampinėje dalyje vyrauja horizontalios slinktys, jas galuose įrėmina vertikaliai padalytos plotmės. Suapvalintą kampą pabrėžia gaubti langai, tokie patys panaudoti ir formuojant pagrindinį įėjimą. Kontrastingas eksterjero akcentas – didelėmis vitrinomis ir poliruoto juodo labradorito apdaila išskirtas pirmasis aukštas, pridengtas plačiu stikliniu iliuminuotu stogeliu. Rūmai sukonstruoti iš gelžbetoninio karkaso (konstr. P. Markūnas), leidusio laisvai modeliuoti vidinį planavimą. Tai buvo itin svarbu, nes ankštame sklype reikėjo pastatyti didelį daugiafunkcij pastatą.

Pirmasis aukštas komercinis. Čia veikė „Pienocentro“ parduotuvė, užkandinė, pieno baras bei garsioji Muralio kirpykla, kurios salonas buvo per du aukštus (interjero nuotrauką žr. įvade). Bendrovės administracija užėmė dalį antrojo ir visą trečiąjį aukštą. Viršutiniuose buvo butai – po 3 aukšte. Viename iš jų, ketvirtajame aukšte, gyveno žymus politikas, užsienio reikalų ministras (1923–1934) Dovas Zaučius su žmona operos primadona Vince Jonušaitė. Rūsyje, įrengtame po visu kiemu, buvo šaldytuvas – „ledainė“.

Sovietiniais laikais pastatu naudojosi įvairios įstaigos, 1964–2014 m. KTU (buv. KPI).

Politiko Algirdo Sliesoraičio namas

V. Putvinskio g. 32 (KAU4)

B. Elsbergas

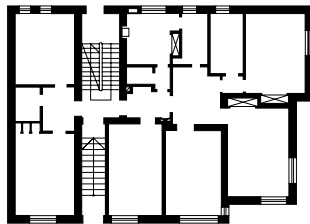
1938

Keturių aukštų laužytų formų fasado namas išsiskiria aplinkinių pastatų fone ir masteliu, ir išorei būdinga dinamika. Ypač ryški detalė – ilgi, galuose suapvalinti balkonai, primenantys XX a. 4-uoju dešimtmečiu madingą transatlantinių lainerių stilių. Horizontalių fasado skaidymą akcentuoja betono karnizai.

Aukštuose buvo po 2 butus: didelis, komfortabilus, pritaikytas aukštesnes nei vidutinės pajamas gaunančiam nuomininkui ir nedidukas, viešbučio tipo, net be virtuvės viengungio butas. Pirmojo aukšto didysis butas yra 4 kambarių, mažasis – 2. Kituose aukštuose įrengti 5 kambarių ir 1 kambario su vonia butai. Tikėtina, kad tokį planavimą galėjo nulemti namo savininko interesai: karininkas Algirdas Sliesoraitis buvo paramilitarinės organizacijos „Geležinis vilkas“ lyderis ir geležinkelių prekių ekspedicijų bendrovės „Skuba“ vadovas.

Ant namo cokolio pritvirtintoje plokštėje įrašyta architekto Broniaus Elsbergo pavardė. Tai Lietuvoje retas Vakarų

šalyje įprastos praktikos signuoti architektūros kūrinių pavyzdys. Namo kieme įrengto į šlaitą įleisto garažo stogas, sekant požeminių Kauno pastatų (fortai, rūšiai) tradicija, buvo apželdintas.

I a. PLANAS

Kunigo Antano Šmulkščio namas

Vaižganto g. 10 (KAU5)

P. Taračkovas, A. Gordevičius
1931

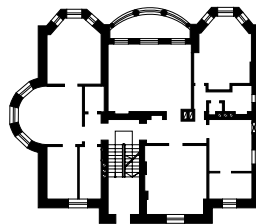
A80

Didžiulis ir puošnus kunigo, politinio veikėjo ir rašytojo Antano Šmulkščio (slapyvardis Paparonis) namas 1927 m. pradėtas statyti dar visiškai tuščioje vietoje prie keliuko, vadinto Algirdo g. Dėl lėšų stygiaus statyba užsitęsė iki 1931 m., Šmulkštys netgi keleriems metams buvo išvykęs į Ameriką uždarbiauti. Projekto autorius – Povilas Taračkovas, tačiau statybos techninę priežiūrą vykdė Aleksandras Gordevičius, kuris tikriausiai ir pakoregavo projektą (šis neatitinka tikrovės).

Namas išsiskyrė prabanga tiek viduje, tiek ir išorėje – ypač praeivių nematoma į miestą atgręžta kiemo pusė. Čia namo vaizdas primena „barokinį“ rūmą. Kampuoti rizalitai įrėmina ištaigingas lodžijas, palaikomas masyvių jonėninių kolonų ir papuoštas baliustradomis. Atikinį aukštą atskiria apžvalgos terasa, viršų vainikuoja karpytas frontonas, dekoruotas įmantrių augalinių ornamentu. Gatvės fasadas santūrios išraiškos, jo aktyvus akcentas – puošnus portalas su stilizuotomis korintinėmis kolonomis ir giluminiu kriau-

klės formos frontonu, dekoruotu augalinio motyvo ornamentika. Pietiniame namo šone prijungtas pilies bokštas primenąs rizalitas.

Kiekviename aukšte buvo suprojektuota po vieną 6 kambarių butą. Toks išliko tik antrajame aukšte, kur gyveno pats Šmulkštys. Kituose aukštuose butai suskaidyti į mažesnius, juos nuomojosi žymūs veikėjai – muzikas Nikodemus Martinonis, geografas, visuomenės veikėjas profesorius Kazys Pakštas ir kt. 2001 m. įruoštas mansardinis aukštas.

1 a. PLANAS

Viktorijos ir Juozo Musteikių namas

K. Donelaičio g. 15 (KAU5)

E. Frykas

1929

Namo architektūra itin paprasta: dviejų aukštų tinkuoto mūro stačiakampį fasadą pagyvina tik apvadais puoštų langų juostos. Name buvo trys butai ir kambariuokas kiemsargiui. Namu šeimininkai gyveno 4-uose pirmo aukšto kambariuose; draugija „Fraternitas Lituania“, paskui – „Vilniui vaduoti sąjunga“ nuomojo 5 antrojo aukšto kambarius, o dviejų pusrūsių kambarių nuomininkai nuolat keitėsi. Po paskutinės renovacijos pastato išorė prarado autentišką išvaizdą. Iš išorės apšiltinus pastatą, pertinkavus fasadą ir kiemo pusėje pakeitus balkonų grotelės, eksterjeras neteko tarpukario architektūros bruožų.

Rangovo Miko Grodzensio namas

K. Donelaičio g. 17 (KAU5)

E. Frykas, M. Grodzenskis (?)

1931

Namas asketiškų geometrinių formų, fasadas laužytas, keiliais maršais atitrauktas nuo gatvės. Pirmajame atitraukime įrengtas jėjimas ir antro aukšto balkonas, antrajame – įvažą į kiemą. Puošniausia pastato detalė – Kauno 4-ojo dešimtmečio architektūrai būdingi kampiniai langai.

Aleksandros Iljinienės namas

K. Donelaičio g. 19 (KAU5)

A. Funkas

1933

A123

Aleksandra Iljinienė sklypą iš karo gydytojo Prano Gudavičiaus įsigijo 1933 m. kartu su namo projektu. Jo autorius – Arnas Funkas, tačiau ant brėžinio – Funko uošvio inžinieriaus Silvestro Grinkevičiaus parašas, nes žentas dar nebuvo gavęs leidimo projektuoti savarankiškai. Balandį pradėta statyba buvo baigta spalį, 1934 m. iš kiemo pusės pristatyti gelžbetoniniai priešgaisrinės apsaugos laiptai.

Pastatas dviaukštis su rūsiu ir nedidele oranžerija ant stogo. Virš itin aukštų gatvės durų (apie 5 m) įrengtas erkeris su apskritu ir horizontaliu langais. Langų formų įvairovė Kauno kontekste atrodo beveik ekscentriškai ir paverčia pastatą vienu ryškiausių lietuviško modernizmo pavyzdžių. Gražiausiame bute antrame aukšte, kurio interjerą puošė ir langai, ir garsioji mukarnais dekoruota alkova, gyveno namo savininkė su vyru inžinieriumi Jurgiu Iljinu. Pirmajame aukšte tris kambarius su virtuve nuomojosi Mykolas Golbinderis, du likusius – Jurgis Matulaitis, trijuose rūsių kambariuose įsikūrė Grigorijus Ickavičius.

1941 m. sausį namas nacionalizuotas, vietoje į Vokietiją pabėgusių savininkų antrajame aukšte apsigyveno dainininkė Gražina Matulaitytė su vyru žurnalistu ir poetu Aleksiu Rannitu. Sovietmečiu čia buvo įvairių organizacijų, tarp jų – Laisvanoriškos pagalbos armijai, aviacijai ir laivynui draugijos Kauno skyriaus būstinė; šiuo metu pastatas priklauso priešgaisrinės apsaugos tarnybai.

Julijanavos pradžios mokykla

Veiverių g. 87 (KAU1)

R. Baublys
1939

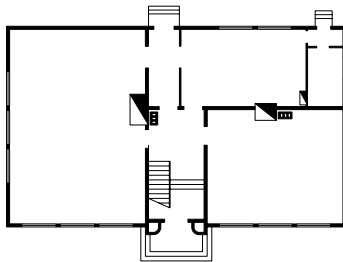
Dviejų aukštų namą 1939 m. Julijanavos kaime (dabar – Aleksotas) pastatė Juozas Gudžiškis, pats gyvenęs gretimame name (dab. Veiverių g. 85). Išnuomojo jį Julijanavos pradžios mokyklai, kuri čia veikė maždaug iki 1962 m., kol persikėlė į mūrinį pastatą Bitininkų gatvėje. Vėliau mokykla remontuota, pritaikyta butams; pakeitus apkalimo lenteles išorė suprastėjo.

Šį modernizmo stiliaus pastatą suprojektavo statybos technikas Rostislovas Baublys, baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultetą.

Mokyklos pastatas simetriškas, jėgimas – centrinėje ašyje. Kairįjį pirmojo aukšto sparną užima 110 m² salė, dešinįjį – klasė, rūbinė ir virtuvėlė. Antrajame aukšte išdėstytos 4 klasės po 52–57 m²; prie laiptinės įrengta 11,5 m² mokytojų kambario patalpa. Iš laiptinės patenkama į kiemą, kur stovėjo pagalbinis trobesys su išvietėmis. Patalpas šildė krosnys.

Stogas keturšlaitis, buvo dengtas skarda. Klasių ir salės langai fasaduose sugrupuoti po tris ir sudaro apvadais su-

jungtas horizontalias juostas. Joms priešais – laiptinės angų vertikalės. Kartu su tarplangių „piliastrais“ jos išryškina šiek tiek priekin išsišovusį ir virš karnizo iškilusį laiptinės rizalitą. Virš pagrindinių durų įrengtas stogelis.

I a. PLANAS

Pedagogo Jono Dereškevičiaus namas

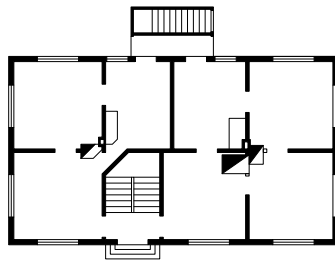
Minties Rato g. 24 (KAU5)

I. Gastila

1928

A136

Dviaukštį namą su nuomojamais butais pasistatė Žaliaikalnio pradžios mokyklos vedėjas Jonas Dereškevičius pagal 1928 m. parengtą techniko Igno Gastilos projektą. Name 4 butai; šeimininkai gyveno antrojo aukšto bute su balkonu, kitas patalpas nuomojo. Pastatą paveldėjusi Dereškevičiaus dukra jį rūpestingai saugo. Tai išraiškingos architektūros nuomojamų butų namo pavyzdys. Sienų konstrukcija rąstų, stogas dvišlaitis, nusklembtais galais, dengtas skarda. Fasaduose išdėstyti platūs trijų dalių langai, jų viršuje ir apačioje išryškintos smulkesnio skaidymo juostos. Cokolis ir aukštus skiriantis tarpsnis apkalti dailylentėmis vertikaliai, pagrindinės sienų dalys – horizontaliai. Virš įstiklinto prieangio įrengtas platus dengtas balkonas, juosiantis namo kampą. Ties balkono viduriu iškeltas mansardos frontonėlis su pusapvaliu langu. Šie elementai nuomojamiems namams teikia neįprastą tūrio asimetriją (nuomojamų butų struktūra diktavo simetriškus sprendimus). Išlikę autentiški laiptai, baltai dažytų lentelių lubos.

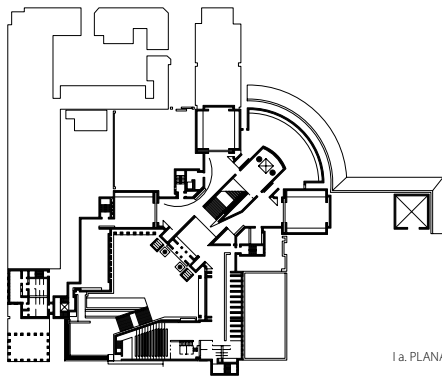
1 a. PLANAS

Mykolo Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 (KAU5)

S. Juškys, K. Kisielius, E. Miliūnas
1981–1988

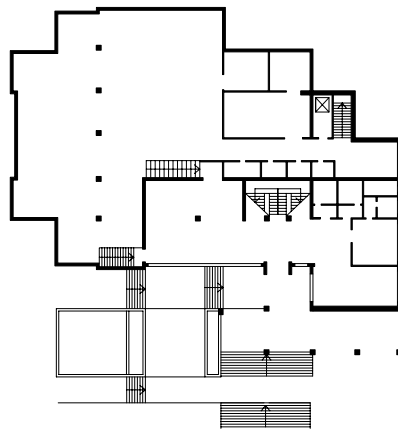
Reikšmingo kultūrinės paskirties objekto projektui sukurti Miestų statybos projektavimo instituto Kauno filiale 1981 m. paskelbtas konkursas. Laimėtojų darbas pasižymėjo savita, sudėtingo plano ir tūrių architektūra bei aiškiai atpažįstamu postmodernizmo stiliumi, iliustruojančiu drąsias naujosios architektų kartos vizijas. Postmodernizmas Mykolo Žilinsko galerijos architektūroje glaudžiai siejasi su Antikos motyvais. Monumentalus, judėjimo kryptį keičiantys laiptai į galeriją buvo kurti kaip užuomina į gynybinę bei reprezentacinę senųjų akropolijų dvasį. Užkopęs laiptais lankytojas patenka į savotišką agorą, modernizuotą peristilį. Antikinę žmonių ir dievų temą vainikuoja Petro Mazūro skulptūra „Žmogus“. Iškilmingą šventovės pobūdį sustiprino originalūs interjero baldai (archit. N. Maurukaitė) ir apdailos medžiagos: dirbtinis marmuras, šlifluotas labradoritas, postmodernistinė objekto dvasią pabrėžiantis spalvotas granitinis tinkas, monolitinis salės lubų tinkas ir kt. Tad nors pastatas ne kartą kritikuotas už pernelyg laisvą Nepriklausomybės aikštės kraštinių interpretavimą, istoriškai susiklosčiusio užstatymo linijos nepaisymą bei funkcinės logikos stoką, šiandiena galerija yra pripažintas lietuviškojo postmodernizmo pavyzdys.

I a. PLANAS

Paveikslų galerija atidaryta 1979 m., gavus vieno žymiausių lietuvių kolekcininkų Mykolo Žilinsko sukauptą ekspoziciją (1 600 kūrinių). Objektas yra Žaliakalnio pašlaitėje, tad apžvalgai atsiveria ne tik dviem į gatvę atsuktais fasadais, bet ir iš viršaus. Galerija taip pat akcentuoja K. Donelaičio g. posūkio erdvę, uždaro šios gatvės perspektyvą. Išskirtinės, reprezentacinės architektūros kūrinys buvo formuojamas kaip aklinių stačiakampių figūrų dėlionė. Pirmasis aukštas pakeltas ant atramų, vitrininis, skaidrumu kontrastuojantis su masyviu pastato tūriu. Galerijos apdailai naudotos to meto apdailos medžiagos: šviesus granitinis fasadų tinkas, dolomitas, tamsaus granito plokštės. Vidinė galerijos struktūra formuota aplink pagrindinių laiptų ašį. Pirmajame aukšte įrengta pagrindinė laikinų ekspozicijų salė, vestibulis, drabužinė ir kavinė. Antrasis ir trečiasis aukštai taip pat skirti parodų salėms, kurias papildė auditorija renginiams bei buvusi dailininko dirbtuvė (laikinosios saugyklos). Iki šių dienų išlikęs autentiškas vestibulio interjeras įrengtas originaliais baldais, šviestuvais, medžio apdailos elementais. Įėjimą į muziejų akcentuoja Jadvygos Mozūraitės-Klemkienės skulptūra „Kūrėja“ (1987). 2007 m. galerijos sieną papuošė Brazilijos gatvės menininkų brolių Os Gêmeos piešinys.

1 a. PLANAS

12 butų namas

Priepilaukos krantinė 2 (KAU3)

A. Jakučiūnas
1975

Išskirtinėje miesto dalyje iškilęs pastatas atliepia 8-ojo dešimtmečio tendenciją naująją architektūrą prie Senamiesčio aplinkos pritaikyti naudojant stilizuotus istorinės architektūros elementus. Šlaitinis čerpėmis dengtas stogas, stoglangiai, raudonų plytų mūras, prie architektūrinio konteksto derantis mastelis – visa tai yra tipiškas regionine vadintos architektūros arsenalas.

Namo savitumą kuria sovietiniam daugiabučiui nebūdingos tūrio formos. Puikiai iš visų pusių apžvelgiamas namas formuotas siekiant sukurti istorinei aplinkai būdingą vaizdo dinamiškumą. Į upės pusę orientuotas fasadas išsiskiria monumentaliais balkonų rizalitais, kurie primena nedidelius bokštelius. Kiemo fasadas daugialypis, imituojantis grupelę smulkiose Senamiesčio posesijose iškilusių statinių. Architektūriškai objektas prisiderina prie netoliese esančios Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (arba Vytauto Didžiojo) bažnyčios bei prie nemažai gotikos laikotarpio fragmentų turinčio Senamiesčio.

Ekraniniai daugiabučiai namai

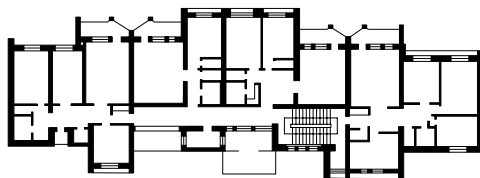
Savanorių pr. 370–394 (KAU15)

E. Andrašius, R. Zimkus

1977–1984

Savanorių pr. pradžioje iškilęs monumentalus daugiabučių kompleksas buvo kuriamas kaip dalis architektūrinių miesto vartų, įvažiuojant nuo greitkelio Vilnius–Kaunas. Gyvenamųjų namų kompleksas iliustruoja vėlyvojo sovietmečio daugiabutės gyvenamosios statybos novaciją – vadinamąjį „ekraninį“ planavimą. Šio principo esmė: saugantis nuo gatvės triukšmo, į tą pusę atgręžiamos virtuvės, laiptinės bei kitos pagalbinės patalpos. Tuo tarpu gyvenamieji kambariai orientuoti į ramesnę, kiemo, pusę.

Tiesa, toks patalpų dėstymas gali sukurti aklinos ir nuobodžios sienos efektą. Tad objektą čia stengtasi projektuoti kuo dinamiškiau: fasadai pulsuoja įvairialypiais tūrių perstūmimais, o siluetas formuotas jungiant penkiaaukštes ir devynaukštes sekcijas. Kompozicijai pajavairinti pasitelktas ir postmodernistinis spalvingumas. Šio stiliaus bruožai taip pat matyti iš detalių: pirmąjį pagrindinio fasado aukštą puošia akmens mūro inkluzai, stilizuoti istorinės architektūros elementai.

II a. PLANAS

Kauno oro uosto keleivių terminalas

Oro uosto g. 4, Karmėlava (KAU2)

G. Natkevičius, J. Skalskytė, M. Mickevičius

„G. Natkevičius ir partneriai“

2008

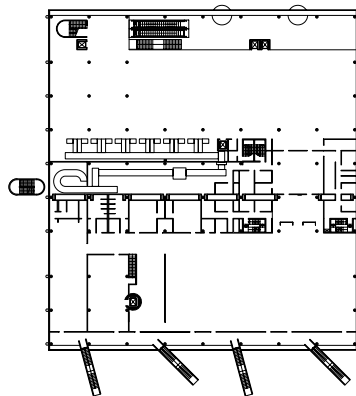
Į tarptautines aukštumas nusitaikiusiam pakilti Kauno oro uostui reikėjo šiuolaikiškus reikalavimus atitinkančio keleivių terminalo, kuris realizuotų ir „miesto vartų“ idėją.

Svarbiausias naujo terminalo architektūrinis akcentas – tankaus nerūdijančio plieno tinklu dengtas antrojo aukšto pagrindinis fasadas. Priklausomai nuo apžvalgos kampo, vidaus ir lauko apšvietimo techniškam minimalistiniam statiniui šis elementas suteikia virpėjimo erdvėje įspūdį, žaidžia ir žaižaruoja atspindžiais. Viduje jis dera su kitais šiuolaikinio interjero komponentais – atviromis fasado konstrukcijomis, plieno tinklo lubomis. Pastato pirmojo aukšto skaidrų pagrindinį fasadą nuo „viešosios“ pusės pridengia minimalistinis monolitinio gelžbetonio stogelis, o vientisą kilimo-tūpimo tako pusės architektoniką pajvairina 4 rupios betoninės laiptinės, pasuktos skirtingais kampais.

Vidaus planinė struktūra paprasta ir aiški: pastatą išilgai dalija administracinė „šerdis“ su abipus įrengtomis bendrosiomis keleivių erdvėmis. Monochrominės erdvaus terminalo interjero plokštumos, konstrukcijos, kiti elementai čia kuria savotišką foną įvairiomis kryptimis zujantiems keleiviams bei juos pasitinkantiems ar iššlydintiems. Bene svarbiausias interjero kompozicinis elementas – didžiulių šviestuvų gaubtai palubėje, kurie tamsiuoju paros

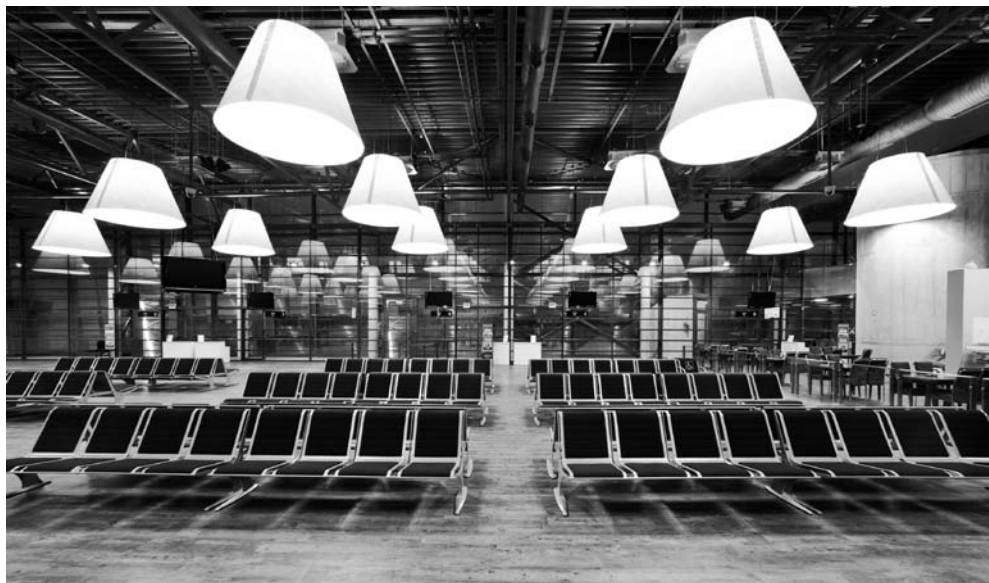
metu yra gerai matomi ir iš išorės. Beje, terminalas suprojektuotas taip, jog jį būtų galima plėsti prie šono šliejant tokius pat segmentus.

2008 m. Kauno krašto architektų parodoje „Geriausias metų projektas“ pastato autoriai apdovanoti už visuomeninio objekto realizaciją.

II a. PLANAS

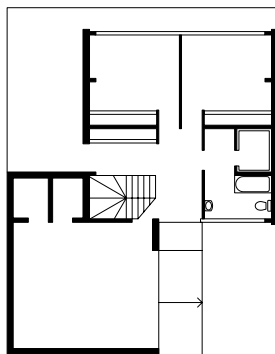

Individualus namas „Arka“ Priekulės g. 6A (KAU13)

G. Natkevičius, R. Adomaitis
„G. Natkevičius ir partneriai“
2001

Ant šlaito, skiriančio Šilainių miegamąjį rajoną nuo Neries upės slėnio, pastatytas namas meta iššūkį ne tik tradicinei formos, išvaizdos ir struktūros sampratai, bet ir apskritai gyvenimo individualiame būste būdai.

Architektūrinė koncepcija – kvadratinis garažo ir techninių patalpų blokas, sujungtas su parabolės formos tūriu, – radosi siekiant kuo sumaniau pasinaudoti sklypo privalumais. Ištisos stiklinės pietinė ir šiaurinė sienos atveria išskirtinius vaizdus į Neries upę ir vidinį kiemą. Aklini lenkti, grafito spalvos gofruotos skardos šonai kasdienį gyvenimą pridengia nuo greta esančių daugiabučių. Vis dėlto namo savininkams reikia drąsiai žvelgti į privatumą: dėl aiškios, netikėtos formos namas pastebimas ir iš arti, ir iš toli – ypač naktį, kai įjungtos visos šviesos. Švarios ir grynos, neapkrautos dekoratyviniais elementais ir spalvomis, vidaus erdvės atitinka išorės formos lakoniškumą. Svarbiausia detalė čia – nuolat kintanti gamtinė paupio panorama.

I a. PLANAS

Individualus namas

Braškių g. 11 (KAU4)

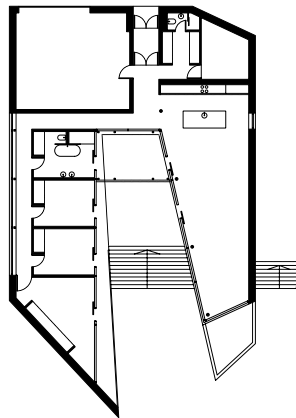
G. Natkevičius, M. Mickevičius
„G. Natkevičius ir partneriai“
2011

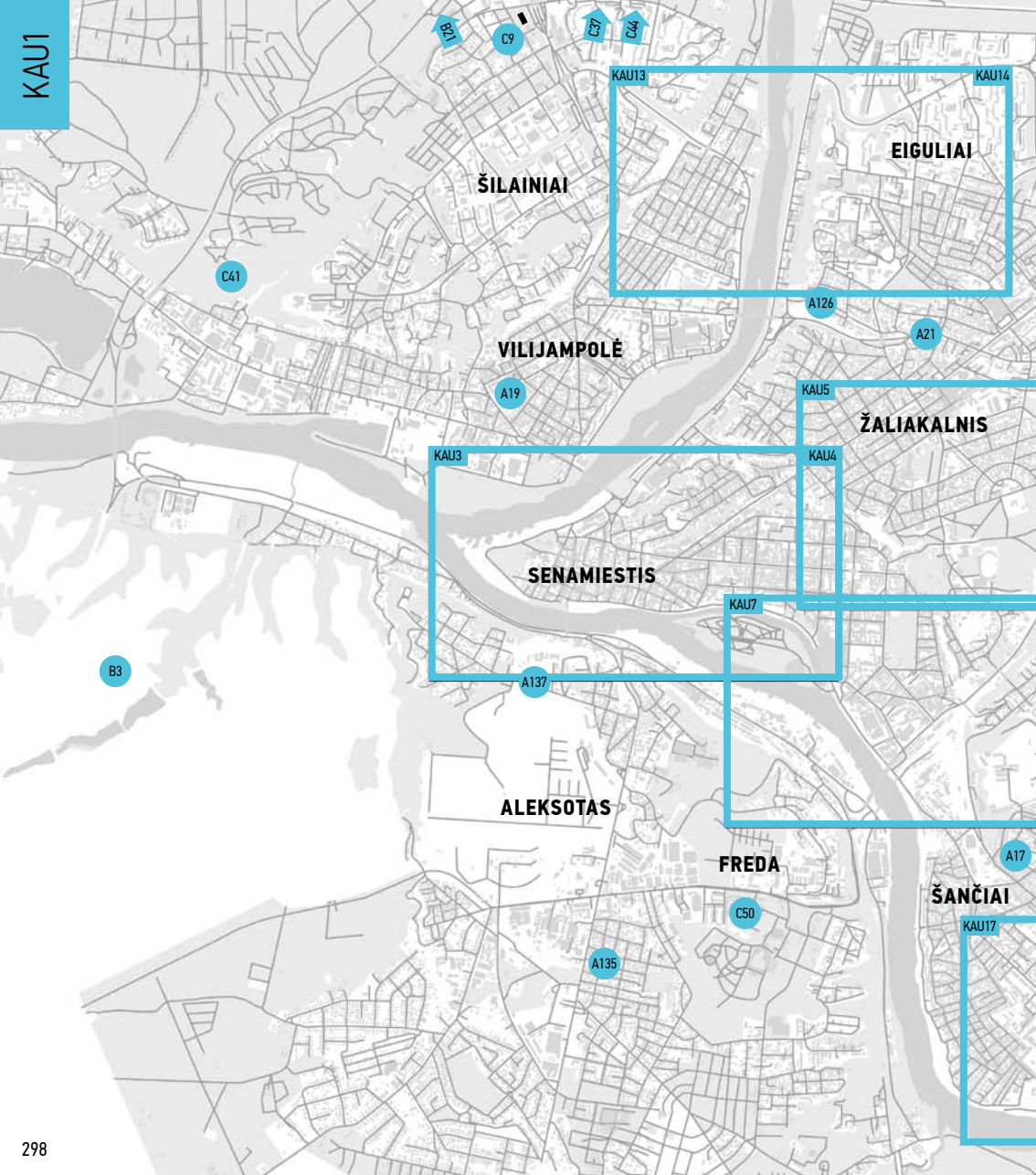
C43

Šiuolaikiška ir provokuojanti pastato architektūra darniai įterpta į natūraliai susiformavusią, chaotišką vieno seniausio Kauno rajono – Žaliakalnio – gamtinę ir urbanistinę aplinką. Dėl neįprastos formos, medžiagos ir spalvos pastatas išsiskiria iš gretimų namų, tačiau neužgožia kaimynų.

Uždaras nuo gatvės raidės U formos namas atsiveria į nuo šlaito apžvelgiamą panoramą, o vidinis kiemas tampa patrauklia privačia erdve, pridengta nuo svetimų žvilgsnių. Į pastato šerdį – įsitikintą žiemos sodą – patenkama ir iš vidaus, ir iš kiemo. Apgalvotas dienos šviesos, natūralių medžiagų ir žalių augalų panaudojimas interjere kuria originalią, laisvą, sveiką ir jaukią namų atmosferą.

1a. PLANAS

ŠILAINIAI

EIGULIAI

VILIJAMPOLĖ

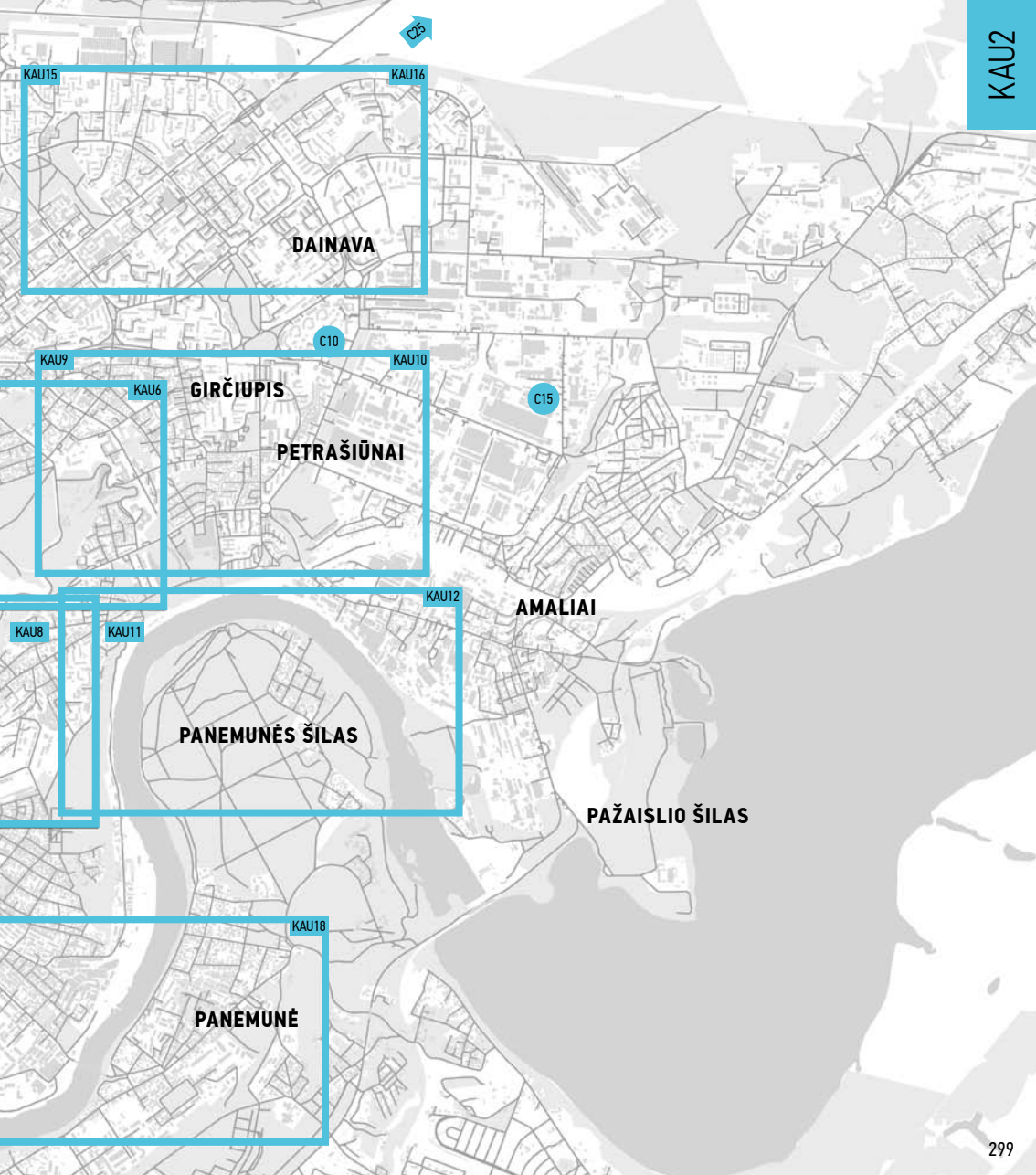
ŽALIAKALNIS

SENAMIESTIS

ALEKSOTAS

FREDA

ŠANČIAI

DAINAVA**GIRČIUPIS****PETRAŠIŪNAI****AMALIAI****PANEMUNĖS ŠILAS****PAŽAISLIO ŠILAS****PANEMUNĖ**

AUTORIAI. ŠALTINIAI. BIBLIOGRAFIJA

TEKSTŲ AUTORIAI

Almantas Bružas C1–C36

Atkūrus nepriklausomybę 1990–2015, p. 239

Nuo laikinųjų kioskelių iki miestų mieste, p. 240

Visuomeninės architektūros proveržis, p. 266

Marija Drėmaitė A8, A11, A44, A49, A53–A55, B4, B39

Giedrė Jankevičiūtė A3, A6, A37, A38, A41, A56,

A120–A123, A138–A140

Pastabos apie Kauno miesto raidą, p. 6–19

Gyvenamųjų Komplexas V. Putvinskio g., p. 150

Medinė architektūra – miesto pakraščių gyvenimo veidrodis, p. 160

Sunaikinti tarpukario Kauno simboliai, p. 174

Rūta Leitanaitė C37–C50

Mano namai – tai aš, p. 282

Nijolė Lukšionytė A124–A136

Jolita Kančienė A1, A2, A4, A5, A7, A9, A10, A12–A36, A39,

A40, A42, A43, A45–A48, A50–A52, A56, A57–A119

Tarpukaris 1918–1940, p. 21

Visuomeniniai pastatai. Laikinosios sostinės fenomenas, p. 22

Gyvenamieji namai – racionalumo ir komforto siekis, p. 98

Keturių keliabučių grupė K. Donelaičio g., p. 156

Vaidas Petrulis A137, 141–A142, B1–B3, B5–B38, B40–B51

Sovietiniai metai 1940–1990, p. 181

Visuomeninė architektūra planinės ekonomikos sąlygomis, p. 182

Gyvenamoji erdvė – įveikiant socialistinio minimumo ribas, p. 208

Nykstantys architektūriniai socialistinio miesto ženklai, p. 224

NUOTRAUKŲ AUTORIAI

aerofoto.lt p. 334–335

Arūnas Baltėnas p. 9, 67 (kairėje)

Almantas Bružas p. 281 (viršuje)

Gintaras Česonis p. 69, 78, 84, 92, 119, 135

Vytautas Dumbuliauskas p. 232

Mantas Janavičius p. 25

Mantas Jusas p. 20, 24, 26, 27, 29, 37, 43, 47, 48, 62, 63, 64, 65, 97, 104, 105, 109, 110, 114, 120, 124 (apačioje), 125, 127, 131, 134 (apačioje), 136, 137, 144, 163, 183 (apačioje), 185, 186, 195, 196, 214 (apačioje), 221, 222, 246, 258, 291, 295

Audrys Karalius p. 19

Romualdas Požerskis p. 217, 235

Aurelija Slapikaitė p. 50, 86, 90, 148, 180, 187, 241, 242 (apačioje), 243, 259

Norbert Tukaj p. 22, 23, 28, 30–36, 38–42, 44–46, 49, 51–61, 66, 67 (kairėje), 68, 70–77, 79–82, 83 (apačioje), 88, 89, 91, 93–96, 98, 100–103, 106, 107, 108, 111–113, 115–118, 121–123, 124 (viršuje), 126, 128, 129, 130, 132, 133, 134 (viršuje), 138–142, 143, 145–147, 149, 151–155, 156–159, 160–162, 164, 166–173, 182, 184, 188–194, 197, 199–205, 207, 208, 210–213, 214 (viršuje), 215, 218–220, 223, 240, 246, 245, 250 (apačioje), 252, 253, 256, 263, 264, 272, 273, 276 (apačioje), 277, 280 (apačioje), 281, 293

Marta Zigmantaitė p. 85, 99, 183 (viršuje), 198, 206, 209 (apačioje)

Iš architektų archyvų p. 238, 242 (viršuje), 244, 247, 248, 249, 250 (viršuje), 251, 254, 255, 257, 260, 261, 262, 265, 266–271, 274, 275, 276 (viršuje), 278, 279, 280 (viršuje), 282, 283–285, 287–290, 294, 296, 297

NUOTRAUKOS, BRĖŽINIAI, ŽEMĖLAPIAI IŠ ARCHYVŲ

Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus p. 8, 15

Vytauto Jurgio Dičiaus asmeninis archyvas p. 230 (apačioje)

Kauno technologijos universiteto Architektūros ir statybos instituto archyvas p. 224, 226

Kauno viešoji biblioteka („Arno Funko 1930–1935 m. darbų albumas“) p. 10, 11, 174

Lietuvos centrinis valstybės archyvas p. 16, 19, 175, 197, 227, 228, 231, 233, 236

Lietuvos nacionalinis muziejus p. 7, 8

Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus p. 87

Antano Liukaičio asmeninė kolekcija p. 83 (viršuje)

Algimanto Miškinio kolekcija p. 177

Žurnalo „Statyba ir architektūra“ archyvas p. 229, 234
Vytauto Didžiojo karo muziejus p. 12, 176, 178 (viršuje)

BREŽINIŲ GRAFIKA

Linus Ulickas, Jautra Bernotaitė, Magdalena Mozūraitytė,
Andrius Ropolas

ŽEMĖLAPIAI

Pagal SJ „Kauno planas“ duomenis sudarė Linas Ulickas,
parengė Kontis Šatūnas

TEKSTŲ ŠALTINIAI

Rengiant objektų aprašus buvo naudotasi Kauno
apskritis archyve, Lietuvos centriniam valstybės archyve
bei Lietuvos literatūros ir meno archyve saugomais
dokumentais

BIBLIOGRAFIJA

Art deco Lietuvoje, [parodos katalogas], sudarė Giedrė
Jankevičiūtė, Kaunas, 1998

*Bankai Lietuvoje XIX a. pabaiga – XX a. I pusė. Projektuose,
fotografijose, atvirukuose*, sudarė Vidmantas Laurinavičius,
Vilnius, 2003

Vaclovas Čižiūnas, *Vadovas po Kauną ir apylinkes*, Kaunas,
1935

Marija Drėmaitė, Vaidas Petrulis, Jūratė Tutlytė,
Architektūra sovietinėje Lietuvoje, Vilnius, 2012

Tomas Grunskis, Julija Reklaitė, *Laisvės architektūra*,
Vilnius, 2012

Inž. B., „Ramovės rūmai“, *Kardas*, 1936, Nr. 5; 1937, Nr. 8
Giedrė Jankevičiūtė, *Dailė ir valstybė: dailės gyvenimas
Lietuvos Respublikoje 1918–1940*, Kaunas, 2003

Jolita Kančienė, Jonas Minkevičius, *Architektas Vytautas
Landsbergis-Žemkalnis*, Vilnius, 1993

Jolita Kančienė, „Bronius Elsbergas: amplua –
gyvenamieji namai“, *Arkitektas*, 1996, Nr. 2

Jolita Kančienė, „Kauno centrinis paštas“, *Arkitektas*, 1996, Nr. 4

Jolita Kančienė, „Laikas ir simboliai. Vieniybės aikštės ir
Karo muziejaus sodelio architektūrinė raida“, *Kauno tiesa*,
1992, Nr. 21

Jolita Kančienė, „Laikinosios sostinės reprezentacinės
aikštės“, *Archiforma*, 2006, Nr. 3

Jolita Kančienė, „Racionalizmas Kauno tarpukario
laikotarpio gyvenamuose namuose“, *Lietuvos TSR
Architektūros klausimai*, Vilnius, 1988, Nr. 9 (1)

Jolita Kančienė, „Tarpukario pastatai“, *Kauno technologijos
universiteto pastatai: istorija ir architektūra*, Kaunas, 2000

Jolita Kančienė, „Žydų indėlis į Kauno tarpukario
laikotarpio architektūrą“, *Žydų kultūros paveldas Lietuvoje*,
Vilnius, 2005

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, *Iš atminties ekrano:
rašyta ir pasakota*, Vilnius, 2009

Kauno architektūra, sudarė Algė Jankevičienė, Kaunas,
1991

Kauno tarpukario architektūra, koncepcijos autorius
Gintaras Balčytis, Kaunas, 2013

Lietuva, 1009–2009, sudarė Adomas Butrimas, Rūta
Janonienė, Tojana Račiūnaitė, Vilnius, 2009

Lietuvos modernio pastatai, sudarė Morta Baužienė,
Vilnius, 1998

Alvydas Surblys, „Kauno kino teatrui 1918–1940:
lokalizacija ir raida. Romuva“, *Kauno istorijos metraštis*, t. 11,
Kaunas, 2011

Nijolė Lukšionytė-Tolvaišienė, *Gubernijos laikotarpis Kauno
architektūroje. Svarbiausi pastatai ir jų kūrėjai (1843–1915)*,
Kaunas, 2001

Nijolė Lukšionytė-Tolvaišienė, „Pastatų kompleksas
Gimnazijos g. 7“, *Archiforma*, 2007, Nr. 1

Lina Preišgalavičienė, *Interjeras tarpukario Lietuvoje:
veiksniai, formos, tendencijos*, [daktaro disertacijos
santrauka], Kaunas, 2014

Eugenijus Rūkas, „Prekybos, pramonės ir amatų rūmai:
istorija ir architektūra“, *Kauno istorijos metraštis*, t. 5,
Kaunas, 2004

Jurgis Vanagas, *Šančių praeities takais*, Kaunas, 2010

INTERNETO IŠTEKLIAI

Medinės architektūros duomenų bazė „Archimedė“,
www.archimede.lt

Architektūros ir urbanistikos tyrimų centras, www.autc.lt

Architektūros naujienų portalas „Pilotas“, www.pilotas.lt

Nomeda Repšytė, „Žaliakalnio istorija“, [žymuo],
repsyte.wordpress.com

„Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“,
[elektroninis žinynas], atminimas.kvb.lt

TURINYS

Pratarmė	5
Pastabos apie Kauno miesto raidą	6

TARPUKARIS 1918–1940 **21**

VISUOMENINIAI PASTATAI. LAIKINOSIOS SOSTINĖS FENOMENAS **22**

A1	Teisingumo ministerijos ir Seimo rūmai	23
A2	Valstybės teatras	24
A3	Meno mokykla ir laikinoji M. K. Čiurlionio galerija	26
A4	Žydų draugijos „Oze“ namai	28
A5	Žydų „Švabės“ gimnazija	29
A6	Lietuvos bankas	30
A7	„Lietuvos viešbutis“	32
A8	Lenkų smulkaus kredito draugijos rūmai	33
A9+C24	Šv. Zitos draugijos namai	34
A10	Žydų vaikų namai	35
A11	Valstybės spaustuvė – VDU centriniai rūmai ..	36
A12	Ugniagesių rūmai	37
A13	Lenkų Adomo Mickevičiaus gimnazija	38
A14	Rusų gimnazija „Mokslas – šviesa“	39
A15	Žydų realinė gimnazija	40
A16	Žydų pradinė mokykla	41
A17	Šančių gimnazija	42
A18	Pradinė mokykla ir pedagogikos muziejus	43
A19	Veterinarijos akademija	44
A20	Jono Jablonskio pradinė mokykla	46
A21	Aukštesnioji technikos mokykla	47
A22	„Neo-Lithuania“ rūmai	48
A23	Ateitininkų rūmai	49
A24	Chonelio Elkeso ligoninė	50
A25	Akių, nosies, gerklės ligų ligoninė	51

A26	Prano Mažylio ligoninė	52
A27	Šv. Vincento Pauliečio draugijos senelių prieglauda	53
A28	VDU klinikos	54
A29	Centrinis paštas	56
A30	Automatinė telefonų stotis	58
A31	Ligonijų kasos	59
A32	Bendrovės „Pažanga“ rūmai	60
A33	„Pienocentras“	61
A34	Valstybės draudimo įstaiga	62
A35	VDU medicinos fakultetas	63
A36	Vyskupų rūmai	64
A37	Karininkų ramovė	66
A38+C31	Vytauto Didžiojo muziejus	68
A39	Žemės bankas	70
A40	Žemės ūkio rūmai	71
A41	Prekybos, pramonės ir amatų rūmai	72
A42	Kauno apskrities savivaldybė	74
A43	Darbo rūmai	75
A44	Draudimo bendrovė „Lietuvos Lloydas“	76
A45	Valstybės taupomosios kasos	77
A46	Žaliakalnio vandentiekio stotis ir Kauko laiptai	78
A47	Tyrimų laboratorija	80
A48	Kūno kultūros rūmai	82
A49	Sporto halė	83
A50	Kino teatras „Pasaka“	84
A51	Kino teatras „Daina“	85
A52	Kino teatras „Romuva“	86
A53+C8	„Pienocentro“ pastatų kompleksas	88
A54	Aleksoto funikulierius	90
A55	Žaliakalnio funikulierius	91
A56	Prisikėlimo bažnyčia	92

A57	Šančių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia	94
A58	Evangelikų reformatų bažnyčia	96
A59	Totorių mečetė	97

GYVENAMIEJI NAMAI – RACIONALUMO IR KOMFORTO SIEKIS 98

A60	„Ragučio“ namas	99
A61	Lietuvos banko tarnautojų namas	100
A62	Gdytojo Prano Gudavičiaus namas	101
A63	Verslininkų Fridos ir Berelio (Boriso) Šlapoberskių namas	102
A64	Gdytojų namas	103
A65	Kooperatyvo „Tulpė“ namas	104
A66	Rangovo Saliamono Gudinsko namas	105
A67	Rangovo Leono Markovičiaus namas	106
A68	A. ir S. Meerovičių namas	107
A69	Mozės Posvianskio ir Hiršo Kliso namas	108
A70	Dailininko Jono Mackevičiaus namas	109
A71	Gdytojų Paulinos Kalvaitytės ir Vlado Lašo namas	110
A72	Aleksandros Radzvieckienės namas	111
A73	Verslininkų Mozės ir Malkos Chaimsonų namas	112
A74	Verslininko Jono Lapėno namas	113
A75	Bendrovės „Butas“ namas	114
A76	Ekonomisto Juozo Daugirdo namas	115
A77	Elijo Šneiderio namas	116
A78	Pranės Dubinskaitės namas	117
A79	Politiko Algirdo Sliesoraičio namas	118
A80	Kunigo Antano Šmulkščio namas	119
A81	Ksenijos Langienės namas	120
A82	Verslininko Romano Polovinsko namas	121
A83	Rangovo Miko Grodzenskio namas	122
A84	Muzikų Miko ir Kipro Petrauskų namas	123
A85	Povilo Brazaičio vila	124

A86	Verslininko Romano Polovinsko vila – Italijos pasiuntinybė	125
A87	Kultūros veikėjų Adelės ir Pauliaus Galaunių namai	126
A88	Valdininko Teofilio Barisos namas – Šveicarijos konsulas	127
A89	Česlovo Pacevičiaus vila	128
A90	Elenos Baronienės ir Petro Visockio namas	129
A91	Teisininko Juozo Papečio namas	130
A92	Diplomato Petro Klimo vila „Eglutė“	131
A93	Ginklavimosi valdybos viršininko Prano Lesausko vila	132
A94	Švietimo ministro Juozo Tonkūno vila – Japonijos konsulas	133
A95	Banko tarnautojų kooperatyvas	134
A96	Architekto Stasio Kudoko vila	135
A97	Jono Norkaičio namas	136
A98	Stasio Stašio namas	137
A99	Verslininkės Saros Malcienės namas	138
A100	Baldų fabriko savininko Kosto Petriko namas	139
A101	Juozo ir Jadvygos Tūbelių vila	140
A102	Malkės Bruskienės namas	141
A103	Architekto Vytauto Landsbergio namas	142
A104	Pigių butų kolonija	143
A105	Lietuvių katalikų moterų draugijos centro valdyba	144
A106	Leidėjo Jono ir prekybininkės Rožės Rinkevičių namas	145
A107	Rangovų Dovydo ir Gedalio Ilgovskių namas	146
A108	Verslininkės Minos Kotkauskienės namas	147
A109	Lietuvos karininkų ramovės namas	148
A110	Taubės-Feibės Elšteinienei namas	149

GYVENAMŲJŲ NAMŲ KOMPLEKSAS

V. PUTVINSKIO G. 150

A111	Bero Goldbergo namas.	151
A112	Gdytojos Nadieždos Nagornienės namas.	152
A113	Vatikano nunciatūra.	152
A114	Advokato Kazimiero Škėmos namas.	153
A115	Gdytojo Antano Gylio Igoninė.	153
A116	Dailininko Antano Žmuidzinavičiaus namas.	154
A117	Burmistro Jono Vileišio namas.	154
A118	Inžinieriaus Antano Gravrogko namas.	155
A119	Vinco ir Onos Tercijonų namas.	155

KETURIŲ KELIABUČIŲ GRUPĖ

K. DONELAIČIO G. 156

A120	Domos ir Mykolo Šležiavičių namas.	157
A121	Viktorijos ir Juozo Musteikių namas.	158
A122	Miko Grodzensko namas.	158
A123	Aleksandros Iljinienės namas.	159

MEDINĖ ARCHITEKTŪRA – MIESTO PAKRAŠČIŲ GYVENIMO VEIDRODIS 160

A124	Architekto Antano Jokimo vila.	161
A125	Kariškio Antano Gedmano namas.	162
A126	Kompozitoriaus Juozo Gruodžio vila.	163
A127	Verslininko Prano Urbono vila.	164
A128	Statybos techniko Jono Varneckio vila.	165
A129	Bronislavos Jurgutienės vila.	166
A130	Juozo ir Stasės Geniušų vila.	167
A131	Stepono ir Elžbietos Daugvilų vila.	168
A132	Miškininko Antano Kvedaro namas.	169
A133	Barboros ir Kazio Zubauskų vila.	170
A134	Matininko Adolfo Jančiaus vila.	171
A135	Julijanavos pradžios mokykla.	172
A136	Pedagogo Jono Dereškevičiaus namas.	173

SUNAIKINTI TARPUKARIO KAUNO SIMBOLIAI 174

A137	VDU Fizikos ir chemijos instituto rūmai.	175
A138	Aleksandros ir Jono Vailokaičių namas.	176
A139	Konrado kavinė.	177
A140	Žydų bankas.	178
A141	Kino teatras „Metropolitan“.	178
A142	Architekto Felikso Vizbaro vila.	179

SOVIETINIAI METAI 1940–1990

181

VISUOMENINĖ ARCHITEKTŪRA PLANINĖS EKONOMIKOS SĄLYGOMIS 182

B1	Vytauto Didžiojo (Aleksoto) tiltas.	183
B2	Geležinkelio stotis.	184
B3	Žemės ūkio akademijos miestelis.	185
B4	Juliaus Janonio popieriaus fabriko kultūros namai.	186
B5	Jaunojo žiūrovo teatras.	187
B6	Pramoninės statybos projektavimo institutas.	188
B7	Žemės ūkio projektavimo institutas.	189
B8	Viešbutis „Baltija“.	190
B9	Politinio švietimo namai.	191
B10	Kauno politechnikos instituto miestelis.	192
B11	Kauno miesto viešoji biblioteka.	194
B12	Akių klinika.	195
B13	Tado Ivanausko zoologijos muziejus.	196
B14	Bendrabučiai.	197
B15	Ritualinių paslaugų rūmai.	198
B16	S. Dariaus ir S. Girėno stadionas.	199
B17	Mykolo Žilinsko dailės galerija.	200
B18	Paveikslų galerija.	201
B19	Stomatologinė poliklinika.	202
B20	KPI Lengvosios pramonės fakultetas.	203
B21	IX forto memorialinis kompleksas.	204

B22	Simono Daukanto pėsčiųjų tiltas į Karmelitų salą	205
B23	Parduotuvė „Rėda“	206
B24	Fabrika „Lituanica“ sandėliai	207

GYVENAMOJI ERDVĖ – ĮVEIKIANT SOCIALISTINIO MINIMUMO RIBAS.....208

B25	Fabrika „Pergalė“ gyvenamasis kompleksas ..	209
B26	Daugiabutis namas su knygynu	210
B27	Daugiabutis namas su parduotuvėmis	211
B28	Daugiabutis namas su parduotuve	212
B29	Daugiabučiai namai	213
B30	12 butų namas	214
B31	Ekraniniai daugiabučiai namai	215
B32	Kalniečių ir Eigulių gyvenamieji rajonai	216
B33	Gyvenamųjų namų kompleksas	218
B34	Veteranų pensonas	219
B35	Individualus namas	220
B36	Individualūs namai	221
B37	Daugiabutis namas su vaistine „Viltis“	222
B38	Daugiabutis namas	223

NYKSTANTYS ARCHITEKTŪRINIAI SOCIALISTINIO Miesto ŽENKLAI.....224

B39	Kino teatras „Taika“ Šančiuose	225
B40	Centrinė pirtis	226
B41	„Žalgirio“ sporto rūmai ir stadionas	227
B42	Parduotuvė „Buitis“	228
B43	Restoranas „Trys mergelės“	229
B44	Visuomeninis centras „Girstupis“	230
B45	Prekybos centras „Vitebskas“	231
B46	Prekybos centras „Kalniečiai“	232
B47	Universalinė parduotuvė „Merkurijus“	233
B48	Viešbutis „Respublika“	234
B49	Miestų statybos projektavimo instituto Kauno filialas	235

B50	Fabrika „Mada“ siuvimo cechas	236
B51	Kavinė „Pasaka“	237

ATKŪRUS NEPRIKLAUSOMYBĘ 1990–2015 239

NUO LAIKINŲJŲ KIOSKELIŲ IKI MIESTŲ MIESTE .....

C1	Bendrovės „Omnitel“ Kauno atstovybė	241
C2	„SEB“ banko filialas	242
C3	Viešbutis „Kaunas“	243
C4	Kavinės „Prie skliauto“ baro paviljonas	244
C5	Biurų pastatas „German Invest“	245
C6	„Kraft Foods Lietuva“ būstinė Baltijos šalyse	246
C7	Bulvių traškučių fabrikas „Estrella“	247
C8+A53	Valgomųjų ledų šaldymo kameros	248
C9	Vaistų platinimo centras „Tamro“	249
C10	Prekybos centras „Maxima“	250
C11	„Ryterna“ administracinis-gamybinis pastatas	251
C12	„Lietuvos draudimo“ Kauno filialo administracinis pastatas	252
C13	Apdailos parduotuvė-salonas „Iris“	253
C14	„Sostena“ autosalonas su automobilių techninio aptarnavimo patalpomis	254
C15	„Lemora“ administracinis pastatas su prekybos salonu	255
C16	Administracinis komercinis pastatas	256
C17	„Pentacom“ biurų pastatas	257
C18	Viešbučio „Santaka“ korpusas	258
C19	Viešbutis „Daugirdas“	259
C20	Prekybos ir pramogų centras „Akropolis“	260
C21	Verslo centras „1000“	262
C22	Verslo centras „Capital“	264
C23	Viešbutis „Europa Royale Kaunas“	265

VISUOMENINĖS ARCHITEKTŪROS

PROVERŽIS.....266

- C24+A9** VDU Katalikų teologijos fakulteto
amfiteatrinė auditorija.....267
- C25** Kauno oro uosto keleivių terminalas.....268
- C26** LSMU biblioteka ir sveikatos
mokslų informacijos centras.....270
- C27** LSMU Farmacijos fakultetas su vaistine.....271
- C28** Gerojo ganytojo parapijos bažnyčia.....272
- C29** Šilainių Šv. Dvasios bažnyčia.....273
- C30** „Žalgirio“ arena.....274
- C31+A38** Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės
muziejaus galerija (rekonstrukcija).....276
- C32+A38** Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės
muziejaus biblioteka.....277
- C33** Jėzuitų gimnazijos mokymo korpusas.....278
- C34** KTU Santakos slėnis.....279
- C35** „Ažuolyno“ sporto centras.....280
- C36** Čecėnijos aikštė.....281

MANO NAMAI – TAI AŠ 282

- C37** Individualus namas Vėsos g. 283
- C38** Individualus namas Elnių g. 284
- C39** Individualus namas „TA“ 285
- C40** Individualus namas Kruonio g. 286
- C41** Dvibutis namas Šilainių g. 287
- C42** Individualus namas „Arka“ 288
- C43** Individualus namas Braškių g. 289
- C44** Individualus namas su pirtimi
Daugirdiškių g. 290
- C45** Du namai-studijos A. Mackevičiaus g. 291
- C46** Daugiabutis namas I. Kanto g. 292
- C47** Daugiabutis namas „Sakura“ 293
- C48** Daugiabučių namų kvartalas „Aušros namai“...294
- C49** Daugiabučių namų kvartalas
„Santakos namai“ 295
- C50** Daugiabučių namų kvartalas „Fredos
miestelis“.....296

- Žemėlapiai.....298
- Asmenvardžių rodyklė.....314
- Objektų rodyklė pagal statybos metus.....322
- Autoriai. Šaltiniai. Bibliografija.....324